

ק"פ 21942/04/24 - מליסה אל נקוה נגד עמנואל אלנקוה, אסתר חסון

בית משפט השלום באילת

ק"פ 21942-04-24 אל נקוה נ' אל נקוה ואח'
תיק חיצוני:

לפני קובלים נגד נאשמים (נקבלים)
כבוד השופט גיל אדלמן
מליסה אל נקוה ע"י ב"כ עוה"ד אהוד גבאי ו/או ליגל אלון פרץ
1. עמנואל אלנקוה
2. אסתר חסון

החלטה

- ביום 9.4.2024 הוגשה לבית המשפט קובלנה פלילית מאת הקובלת מליסה אלנקוה (להלן: הקובלת) כנגד הנקבלים עמנואל אלנקוה ואסתר חסון (להלן: הנקבלים).
- בין הקובלת לבין הנקבלים מתנהלים הליכים משפטיים שונים שעניינם, מבלי להיכנס לפרטי פרטים, סכסוך משפחתי הנוגע לבעלות על נכסים.
- הקובלת טוענת כי הנקבלים הכפישו את שמה בפני בני משפחה וחברים, וכי כבודה "נרמס". הקובלת מאשימה את הנקבלים בעבירה לפי סעיף 9 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק איסור לשון הרע).
- ספק בעיני אם הליך הקובלנה הפלילית הוא ההליך המתאים במקרה דנן, ואסביר.
- הקובלנה הפלילית היא הליך פלילי המתנהל על ידי גורם פרטי ולא על ידי המדינה, ומוגבל לעבירות המנויות בתוספת השנייה לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1984 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי). משכך, על הקובלת להיכנס בנעלי התביעה ולעמוד בקריטריונים הקבועים בהוראות הדין - מטלה שאינה פשוטה כלל ועיקר. אין לי אלא להפנות לבג"צ 1322/22 כהן נ' מלמד ואח' (31.3.2022), שם נקבע:

"העתירה דנן מעלה, לטעמי, בכל חריפותה את השאלה אם יש מקום במשפטנו למוסד הקובלנה הפלילית המעוגן כיום בסעיפים 68-73 לחסד"פ..."

הקובלנה הפלילית כשמה כן היא, הליך פלילי, אך כזה שמתנהל על ידי גורם פרטי ולא על ידי המדינה, אך ורק בעבירות המנויות בתוספת השנייה לחסד"פ וגם בעבירות מסוימות על פי חוקים אחרים שלא

נכללים בתוספת השניה (כמו חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965). אך בעוד שבהליך פלילי רגיל, הזכות להניע את ההליך מסורה לתביעה הכללית, שעומדת לה חזקת ההגינות, המקצועיות והיעדר מניעים זרים, הרי שבקובלנה פרטית האינטרס האישי של הקובל להגשת הקובלנה יכול להיות מונע מרגשי נקם, על מנת להציק לנא

הקובלנה הפלילית "מעניקה לפרט מעמד בהליך הפלילי, מכירה באינטרס שיש לו בהעמדת עבריו לדין, ומאפשרת מיצוי הדין במקרים שבהם רשויות התביעה חדלות מכך" (עניין שורת הדין, פסקה 15).

כשלעצמי, אני מתקשה לראות מהו היתרון בהגשת קובלנה פלילית בגין לשון הרע או פגיעה בפרטיות חלף הגשת תביעה אזרחית, מלבד הרצון "לטרטר" את הצד שכנגד, להכתימו ולתייגו כ"נאשם" בהליך פלילי. לעיתים, אף מוגשות במקביל קובלנה פרטית לצד תובענה אזרחית בגין אותו מעשה... ..

מקום שבו מוגשת קובלנה פלילית רצינית, שעולה בקנה אחד עם האינטרס הציבורי הכללי, יש להניח כי היתה מלכתחילה הצדקה להגשת כתב אישום על ידי המדינה בהליך פלילי רגיל... ..

השטח נותר אפוא פרוץ לגחמות של קובלים פרטיים, שבמקרים רבים משתמשים בכלי הקובלנה הפרטית על מנת להטריד או להטריל, ולהפעיל לחץ על הצד שכנגד. המחוקק ביקש לאפשר לפרט "לתבוע את עלבונו" (ראו דברי ההסבר להצעת חוק סדר הדין הפלילי, התשכ"ה-1965 בעמ' 191), אך ברבות הימים נעשה שימוש לרעה בכלי הקובלנה הפלילית.

כבר לפני שנים רבות, היו שהתרו והתריעו מפני מוסד הקובלנה הפלילית: "כל שופט ששמע קובלנות פרטיות נתקל בודאי בתופעה שלעתים מוגשות קובלנות כאלה כאמצעי לחץ ליישוב סכסוכים בתחום המשפט האזרחי או בתחום דיני האישות" (הדסה בן עתו "הקובלנה הפרטית" הפרקליט כה 521, 522 (1969)). "אין חובה - כבמצב הדברים הרגיל - להגיש לכתחילה תלונה; לא בהכרח מתקיימת חקירה משטרתית, כשם שלא בהכרח נבחן חומר הראיות על ידי התביעה; קיים חשש שתוגש קובלנה שהעובדות שבבסיסה מפוקפקות; יש והקובל מודרך משיקולים של נקם או הטרדה; שרביט הניצוח על ההליך הפלילי נמסר ביד לא אמונה (בסייגים), והאשם יכול שימצא עצמו בעמדה נחותה; שמו הטוב ייפגע; זכויותיו יקופחו; יכול שיינקטו נגדו אמצעים של חיפוש ואף מעצר" (החלטת כב' השופט נ' סולברג בשבתו כשופט שלום בק"פ (שלום י-ם) 106/99 הרב עובדיה יוסף נ' התנועה למען איכות השלטון בישראל (28.6.1999)). דומה כי מאז המצב אך החמיר.

ראוי אפוא כי המחוקק יחזור ויבחן אם יש מקום להותיר על כנו את מוסד הקובלנה הפלילית...

...

אכן, מספר הקובלנות הפרטיות המוגשות מדי שנה אינו גדול, ועל פי נתונים שקיבלתי מהנהלת בתי המשפט, מדובר בפחות ממאה קובלנות בשנה (בשנת 2018 - 86 קובלנות, בשנת 2019 - 75

קובלנות ובשנת 2020 - 73 קובלנות). ב-89% מהמקרים הקובלנה נמחקה/הנאשם זוכה/הוחלט על הפסקת הליכים/התיק נסגר טכנית. ב-11% מהקובלנות הוחלט על אשמה ללא הרשעה/הרשעה.

עודני כותב שורות אלה, נמצאתי למד כי אך לאחרונה הוגשה הצעת חוק פרטית לביטול מוסד הקובלנה הפלילית (הצעת חוק לביטול קובלנה (תיקוני חקיקה), התשפ"ב-2022 שהוגשה על ידי ח"כ צבי האוזר). אך כל עוד מוסד הקובלנה הפלילית עומד על תילו, ולנוכח הבעיות העקרוניות שהעתירה מעלה, האמור להלן נועד להנחות את הערכאות הדיוניות^[1].

כך גם ברע"פ 9818/01 ביטון ואח' נ' סולטן ואח' (31.3.2005) הדגיש בית המשפט העליון כי קיימת נטייה של בית המשפט לצמצום הסנקציה הפלילית והעברת ההתדיינות למישור האזרחי:

"אמת, שני המקרים שבאו לפנינו, וכמוהם רבות מן הפרשות הקודמות שבהן עוצבה עבירת לשון הרע, מקורם בקובלנות פליליות. הליך זה אמנם נושא מאפיינים של התדיינות אזרחית [...], אך אין לשכוח שתכליתו הטלת אחריות פלילית בגין ביטוי פומבי. זהו כלי חמור ורציני, וכך יש להתייחס אליו. לא בכדי מגלה המשפט המשווה נטייה גוברת לצמצום הסנקציה הפלילית בגין לשון הרע, כאשר עיקר ההתדיינות בעניין זה מתנהלת במישור האזרחי תוך מתן אפשרות לפסוק פיצויים לדוגמה [...]. ככלל, לא נועד ההליך הפלילי ליישוב יריבויות אישיות או לריצוי רגשי נקם".

6. מצאתי להפנות להחלטתו הממצה ומאירת העיניים של חברי, כבוד השופט שמאי בקר, בק"פ (ת"א) 47150-04-22 צרקוב נ' אלעזר (16.5.2022) שם נקבע:

" אם רוצה פלוני, חרף ביקורתו של בית המשפט העליון על מוסד הקובלנה הפלילית ועל המניעים האפשריים מאחורי השימוש בה, לחבוש לראשו מצנפת של קטיגור ולעטות גלימה של פרקליט או תובע - יתכבד וינהג לפי החוק והכללים".

7. הקובלנה דנן הוגשה שלא על פי הקריטריונים הקבועים בהוראות הדין ומטעם זה בדעתי לבטלה, ואנמק.

8. סעיף 70 לחוק סדר הדין הפלילי קובע כי: "הוראות חוק זה הנוגעות לכתב אישום יחולו על קובלנה, בשינויים לפי העניין; בכל מקום שמדובר בכתב אישום גם קובלנה במשמע, ובכל מקום שמדובר בתובע גם קובל במשמע, אם אין כוונה אחרת משתמעת".

9. סעיף 85 לחוק סדר הדין הפלילי קובע שעל כתב האישום להכיל - (1) שם בית המשפט שאליו הוא מוגש; (2) ציון מדינת ישראל כמאשים או שם הקובל ומענו; (3) שם הנאשם ומענו; (4) תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם; (5) ציון הוראות החיקוק שלפיו מואשם הנאשם; (6) שמות עדי

התביעה".

10. ניסוח כתב הקובלנה חרג מהוראות החוק, ותאר בפירוט רב עובדות שאינן רלוונטיות לקיומה של העבירה המיוחסת שם.

11. כך למשל, כבר ב"חלק הכללי" מובאות טענות רבות אשר אינן יכולות להוות חלק מ"תיאור העובדות" המהוות את העבירה. לדוגמה, נטען כי: "הנאשמים ניצלו את הקובלת ותוך מרמה, זיוף ומצגי שווא גזלו ממנה את זכויותיה בדירה".

לטענות אלו אין מקום בכתב הקובלנה. כמפורט לעיל, קובלנה פלילית מוגבלת לעבירות המנויות בתוספת השניה לחוק סדר הדין הפלילי. עבירות מסוג מרמה וזיוף אינן מנויות בתוספת זו, וממילא אינן רלוונטיות לתיאור העובדות של העבירה הנטענת.

12. לא זו אף זו, אל כתב הקובלנה צורפו מסמכים רבים - בניגוד לדין.

אין מגישים לבית המשפט ראיות יחד עם כתב הקובלנה; לבית המשפט אסור להיחשף לכל ראיה מטעם הקובלת טרם העברתה לעיונם של הנקבלים, ובטרם מוצו כל ההליכים, בהתאם להוראות הדין.

13. כך למשל, סעיפים 9-17 מפרטים מסמכים שנטען כי זויפו על ידי הצד שכנגד, והם צורפו - שלא כדין - לכתב הקובלנה.

עוד אעיר בעניין זה כי אין מקום ל"אישום" מהסוג דנא להתברר בהליך של קובלנה פלילית, שכן עבירה זו (זיוף) אינה נכללת ברשימת העבירות המנויות בתוספת השניה לחוק סדר הדין הפלילי.

14. אף זאת: אל כתב הקובלנה צורפו ראיות - כ- 98 (!) עמודי נספחים - כאמור, בניגוד לדין.

15. הקובלת: "עומדת על כך שבית המשפט ימצה את כל חומרת הדין הפלילי והסנקציה הפלילית הקבועה בו ויטיל על הנקבלים את העונשים המקסימליים אותם קובע החוק...".

16. גם כאן פעלה הקובלת בניגוד לדין, שכן עתירה עונשית אין מקומה בכתב הקובלנה.

17. על כן, ועל מנת שלא לבזבז את זמנו של בית המשפט, ועל מנת שלא להכביד לשווא על הצד שכנגד, אני מורה כדלקמן:

א. **הקובלנה הפלילית מבוטלת**; באם הוגש תיק נייר, מוזמנת הקובלת לאוספו ממזכירות בית המשפט.

ב. אם תוגש מחדש קובלנה זו, תוגש על פי הוראות הדין ותכלול הסבר מדוע על בית המשפט להכריע בעניין זה דוקא בדרך של קובלנה פלילית, ולא בדרך של תביעה אזרחית.

18. הואיל והחלטה זו ניתנה מבלי שנדרשה עמדת הצד שכנגד, איני משית הוצאות על הקובלת בנסיבות אלו.

מזכירות, נא להודיע לצדדים.

ניתנה היום, י"א אייר תשפ"ד, 19 מאי 2024, בהעדר הצדדים.

[1] ההדגשות בציטוט אינן במקור.